

PK 24/25

**SOCIAAL
JAARVERSLAG**

750 JAAR

GELOOF IN DE STAD

KERKVERNIEUWING

**VAN ZUILEN TOT
PIONIERSPLEK**

TWEEGESPREK MET

ROBERT SCHOEMAN

EN REDMER KUIKEN

Terugblik

**Samen
kerk zijn**

**VOL
SAMENWERKING
& VERBINDING**

Op weg naar een toekomstbestendige kerk

Overzicht van kerkplekken in de stad

- 1 Westerkerk**
Prinsengracht 281
westerkerk.nl

2 Noorderkerk
Noordermarkt 48
noorderkerk.nl

3 Keizersgrachtkerk
Keizersgracht 566
keizersgrachtkerk.nl

4 Hebron
Polanenstraat 197
hebron.amsterdam

5 De Ark (Slotervaart)
Van Ollefenstraat 9
regenbooggemeente.nl

6 Elthetokerk
Javastraat 118
elthetokerkamsterdam.nl
- 7 Muiderkerk**
Linnaeusstraat 37
muiderkerk.nl

8 De Ark (Noord)
Aakstraat 60-64
protestantsekerkamsterdamnoord.nl

9 Oranjekerk
Tweede van der Helstraat 1-3
oranjekerkamsterdam.nl

10 De Thomas
Prinses Irenestraat 36
dethomas.nl

11 Willem de Zwijgerkerk
Olympiaweg 14
willemdezwijgerkerk.nl

12 De Oudekerkgemeente
Oudekerksplein 13
oudekerk.amsterdam
- 13 De Opgang en Slotkerk**
Tussen Meer 68
osdorpsloten.nl

14 Bethelkerk
Plejadenplein 44
protestantsekerkamsterdamnoord.nl

15 Nieuwendammerkerk
Brede Kerkenpad 6-8
protestantsekerkamsterdamnoord.nl

16 Nassaukerk
De Wittenkade 111
nassaukerk.nl

17 Jeruzalemkerk
Jan Maijenstraat 14
jeruzalem-kerk.nl

18 Vrijburg
Herman Gorterstraat 31
vrijburg.nl
- 19 De Binnenwaai**
Gebouw Solid 18,
Ed Pelsterpark 2
debinnenwaai.nl

20 Zondagavondkerk
Begijnhof 48
dmbamsterdam.nl

21 we•worship
Zuiderkerkhof 72
weworship.nl

Variable Locatie:
Citykerk
citykerk.amsterdam
Zinnig Noord
zinnignoord.nl

INHOUD

5
VOORWOORD
Roeleke Vunderink

6
TWEEGESPREK
Redmer & Robert

11
HART & ZIEL

12
SAMEN
vormen we de kerk

16
LIEVE STAD
Kerkvernieuwing

20
SAMENWERKEN
Niet te missen

22
QUEER
in de kerk

23
PKA
in beeld

28
KUNST
in de kerk

30
STILTE
in de stad

32
COLUMN
scriba Johan

COLOFON

Dit is een uitgave van de Protestantse Kerk Amsterdam (PKA). Met dit Sociaal Jaarverslag willen we een overzicht bieden van de diepte en inhoud die de Protestantse Kerk in Amsterdam te bieden heeft. Hoogtepunten en wetenswaardigheden uit 2024 en het eerste deel van 2025 over de kerken die samen de PKA vormen, zijn hierin bij elkaar gebracht. Dit magazine is geproduceerd op FSC-papier, van hout uit verantwoord beheerde bossen. De gebruikte inktsoorten zijn bio-inkten, oxydatief drogende inkt. De reactie van de inkt met het papier kun je ruiken wanneer je het magazine openslaat. Het folie waarin we het Sociaal Jaarverslag versturen is 100% recyclebaar en heeft een TUV Austrial BioBased 4 sterren – certificatie.

VORMGEVING

VillaGrafica | villagrafica.nl

SAMENSTELLING EN EINDREDACTIE

Nelleke Bos | nachtzonteksten.nl

COVERFOTO Offline Club

DRUKWERK Damen Drukkers

CONTACT

 @protestantsamsterdam

 Protestantse Kerk Amsterdam

 protestantsamsterdam.nl

NL37RABO 0373 7414 56 t.a.v. Protestantse Gemeente te Amsterdam inz. Kerkblad, PKA heeft een ANBI-status

Dankbaar stilstaan gericht op de toekomst

Het is een goede traditie om af en toe rust te nemen en achteruit te kijken naar het afgelopen jaar. Als mensen in en rond de kerk van Amsterdam zijn we vaak druk met van alles en vergeten we wel eens de belangrijke waarde die we delen: rust nemen en stilstaan bij wat we geven en krijgen.

In het afgelopen jaar hebben we als Protestantse Kerk gewerkt aan onze toekomst. Toekomstbestendig zijn en blijven, maar wat zegt dit woord eigenlijk? Voor de gezamenlijke kerkplekken binnen de PKA betekent dit een uitdaging voor ons kerk-zijn in deze stad, maar ook een stevige interne opgave. Dat gaat zowel over onze roeping maar ook over de inzet van onze middelen en mensen.

Wanneer we terugblikken op het afgelopen jaar, zien we hoe de kerk in Amsterdam zich heeft ingezet om zich aan te passen aan de veranderende tijdgeest. De verbondenheid tussen de verschillende wijkgemeenten is versterkt door gezamenlijke initiatieven, inspirerende vieringen en het zoeken naar samenwerking waar mogelijk. Er is opnieuw ruimte gemaakt voor vernieuwing, waarbij traditie en innovatie elkaar niet uitsluiten, maar juist aanvullen. Door aandacht te besteden aan actuele thema's en open te staan voor de vragen en zorgen van Amsterdammers wordt onze kerk in het maatschappelijk tijdsgewricht steeds relevanter. Niet altijd hebben we de antwoorden die we zo graag wensen, wel de kracht en de moed om de noodzakelijke vragen te stellen en samen naar antwoorden te zoeken.

We zijn dit jaar bijzonder dankbaar voor de inzet van talloze medewerkers, vrijwilligers en betrokkenen. Van gastvrouw en -heer binnen wijkkerken, het zo belangrijke onderhoud aan de monumentale kerkgebouwen, het mogelijk maken van zondagse vieringen en bijeenkomsten door de week, tot kerkenraadsleden op kerkplek- en stadniveau.

We kijken ook kritisch naar onszelf. Zijn we als gemeenschappen aansprekend voor mensen die ons nog niet hebben gevonden? Verbinden we ons voldoende met de nieuwe wijken van Amsterdam? Kunnen we zorgen voor financieel gezonde kerkplekken? Die laatste vraag beantwoorden we door kritisch te kijken naar onze uitvoering en organisatie. In 2025 werken we daarin verder door.

De terugblik in dit sociaal jaarverslag stemt dankbaar, maar geeft slechts een impressie van al het goede dat er was. Het zijn de mensen, hun verhalen en hun inzet die de kerk in Amsterdam tot een levende gemeenschap maken, geworteld in onze mooie traditie en gericht op de toekomst. Gods liefde gestalte geven in onze stad, dat is ook komend jaar ons doel.

Roelke Vunderink

Voorzitter Algemene Kerkenraad Protestantse Kerk Amsterdam

DONATIES WELKOM

Samen zijn
we kerk

Houd mij
Op de Hoogte

Vitale KERK

Robert Schoeman en Redmer Kuiken spreken over het spannende knopen doorhakken voor een toekomstbestendige kerk.

Tekst: NELLEKE BOS

Fotografie: SANDRA HAVERMAN

Om maar meteen af te trappen: welke uitdagingen geeft het financiële beleid nu aan de wijkkerken?

REDMER: 'We zitten met een complexe situatie: hoge inflatie, stijgende personeelskosten en een dalend ledental, ondanks een positief beleggingsjaar dat achter ons ligt, maar we willen niet afhankelijk zijn van beleggingsresultaten, want in 2025 gaan die waarschijnlijk weer sterk omlaag. Met een operationeel tekort van 3 miljoen heb je dus werk te doen om dat weer in het lood te krijgen. De wijkkerken willen het liefst als vanouds blijven kerken, en niet zomaar samengaan met een andere kerk. Dat vraagt om een plan. Dan moet je nadenken over het gebruik van je gebouw, de bestuurlijke kracht, het geld dat je opbrengt, samenwerking.'

'Mensen horen niet op deze schaal individueel bezig te zijn, zo zijn we niet geschapen.'

Inmiddels is de jaarrekening 2024 verschenen. Wat zijn de opvallendste verschillen met vorig jaar? En geeft dat nieuwe hoop?

ROBERT: 'Je ziet dat we de juiste koers hebben gevonden. De opbrengsten uit onroerend goed gaan licht omhoog, de lasten in operationele zin dalen. Het is nog maar een kleine verandering die we nu kunnen waarnemen, maar het is de goede richting. Het motiveert en stimuleert om verder te gaan op dit pad, en eerlijk is eerlijk: er zijn nog flinke stappen nodig. We hopen elkaar te versterken en elkaar te helpen om in deze richting verder te gaan.'

Je werk gaat vaak over de zakelijke kant: gebouwen, geld, maar ook over mensen. Wanneer word je geraakt in het kerkenwerk?

ROBERT: 'Als ik in een kerk kom waar een mooie levendige dienst is, en je ziet een warme sociale gemeenschap. Het gebouw

Redmer Kuiken

is voorzitter van het College van Kerkrentmeesters in Amsterdam sinds tien jaar. Dit is zijn derde en daarmee ook laatste periode als voorzitter. Hij kerkt bij Regenbooggemeente De Ark in West. Een actieve kerk met een leefgemeenschap en een sterke buurtfunctie.

Redmer is behalve binnen de kerk ook actief in verschillende bestuurlijke functies buiten de kerk. Hij en Robert zijn vrijwilligers.

is dan een middel om de gemeenschap en onze band met God te versterken.'

REDMER: 'Als ik zie dat een wijkgemeente ontzettend hard werkt om hun eigen wijk te behouden, maar het niet houdbaar is. Dat raakt mij op dit moment het meest.'

ROBERT: 'Herkenbaar. De vraag is voor mij: hoe kunnen we met elkaar moeilijke beslissingen nemen en toch hoopvol naar de toekomst blijven kijken?'

REDMER: 'We mogen ons gelukkig prijzen in Amsterdam met een mozaïek aan kerkelijke gezindten. Buiten de PKA-kerken zijn er nog allerlei kerken in de stad aanwezig die weer hun eigenheid meebrengen. Ik zie toekomst in meer verbindingen. We kunnen het niet alleen.'

Wat merk jij in je eigen kerk van de veranderingen?

ROBERT: 'In de Noorderkerk merk ik dat er dualiteit ontstaat: enerzijds het gevoel 'we hebben het toch goed met elkaar? Waarom

moet het anders?’ Anderzijds zien we wel een wezenlijke uitdaging die we moeten oplossen. Want we zijn nu eenmaal één kerk. Voor elke kerkplek zie je wel het verlangen om het binnen de eigen gemeente rond krijgen, maar dan ook van betekenis te zijn voor anderen is wel lastiger. Dat is de uitdaging ook voor de Algemene Kerkenraad en Moderamen: om te zorgen voor betere mogelijkheden voor goede samenwerking met elkaar, en ruimte te bieden om individuele kerken goed gaande te houden.’

REDMER: ‘Dit is zeker een thema in kerken die het relatief goed kunnen bolwerken. De vraag is dan: welke bijdrage kun je leveren ten bate van het geheel? Je moet jezelf overstijgen, en dat is niet gemakkelijk. Een spannend proces.’

Hoe blijf je betekenisvol en zichtbaar in tijden van bezuiniging?

REDMER: ‘De uitdaging die we als kerkplekken hebben, is gigantisch. Wat je ziet is dat wijken enorm hun best doen om zelfstandigheid te bewerkstelligen. Robert: ‘Maar ‘zichtbaarheid’ is ook: hoe we als kerken zichtbaar blijven in de stad, met minder middelen.’

REDMER: ‘Dat is ook een wezenlijke kant. En daar dagen we de mensen toe uit. Je hebt in Amsterdam een prachtig palet aan kerken dat we graag behouden. Er zijn kerken die hun begroting nog niet sluitend kunnen maken, maar bijvoorbeeld wel als kerkplek iconisch zijn. We proberen hierin te ondersteunen, mee te kijken of er samenwerking met andere plekken mogelijk is. Gezamenlijk een predikant beroepen bijvoorbeeld.’

ROBERT: ‘Deze vraag gaat over tijden van bezuiniging, maar ik denk dat we het ook een nieuwe realiteit kunnen noemen. We hebben te accepteren dat we vaker met relatief oudere gemeenteleden zijn. Hoe kun je jezelf opnieuw uitvinden, nieuwe initiatieven starten en tegelijk het bestaande voldoende laten bestaan zonder financiële tekorten?’

REDMER: ‘Dat is zeker waar. En soms moet je een streep durven trekken als het in een wijkgemeente niet meer te doen is om alles te behouden. Om samen op zoek te gaan naar een alternatief. Binnen het kerkelijk bureau proberen we ook dat te ondersteunen. Misschien moeten we kritischer kijken naar onze kerkvormen om meer jongeren betrokken te houden.’

ROBERT: ‘Dat is nog wel een spannend proces.’

TOEKOMSTBESTENDIGE kerk

In 2024 zijn er grote besluiten gevallen voor de koers van de gehele PKA. Dit kwam niet uit de lucht vallen. Het vermogen daalde al langer als gevolg van jaarlijkse tekorten in de financiële realisatie. Kosten voor energie en menskracht blijven stijgen. De inkomsten uit levend geld worden naar verwachting de komende jaren steeds lager. In Amsterdam, net als in de rest van het land, groeien minder mensen op met de kerk. Er is aandacht nodig voor de vitaliteitsgedachte, we moeten inzetten op hernieuwde bezieling en inspiratie om dit tijt te keren. Daarnaast moeten we een lichtere kerk met minder kosten zien te realiseren zodat het jaarlijks tekort wordt tegengegaan. Ook in de toekomst willen we een vitale en financieel gezonde kerk zijn.

De oplossing is gezocht in een meerjarenplan ‘toekomstbestendige kerk’. Het kerkelijk bureau heeft flink gesnoeid in het eigen personeelsbestand om kosten te besparen, en van de kerken wordt nu gevraagd om de eigen vitaliteit en financiële gezondheid te vergroten, om te kunnen blijven bestaan. Want betekenisvolle kerk zijn in Amsterdam blijft het streven.

Robert Schoeman, voorzitter van de driekoppige financiële commissie van de PKA, wat een opvolging is van de functie van penningmeester. Hij doet dit sinds begin 2025. Deze meertallige invulling van de functie is gecreëerd, omdat er juist nu veel armslag nodig is in deze tijd van grote verandering naar toekomstbestendige kerk. Robert kerkt in de Noorderkerk in de Jordaan. Daar is Robert ook al lange tijd actief in vrijwilligersfuncties, zoals jeugdouders en lid van het college van kerkrentmeesters.

REDMER: ‘De meeste van onze kerken volgen een heel vast patroon. Met de dominee als voorganger, de liederen, een preek, en na een uur komt de koffie. Er zijn andere vormen mogelijk, die de kinderen en jongeren veel meer aanspreken. Zie bijvoorbeeld al We Worship. Er zitten veel mogelijkheden in de vorm. Ik merk wel dat mensen binnen hun kerken heel actief en creatief aan het worden zijn. Juist met de financiële situatie als uitdaging.’

ROBERT: ‘Het geeft ook een impuls om op zoek te gaan naar nieuwe vormen van vieren en verbinden. We leggen vanuit het beleidskader ook meer nadruk op de verbinding tussen alle generaties in plaats van leeftijdsgroepen bij elkaar te zetten. Kerkvernieuwing gericht op het bereiken van nieuwe mensen mag echt steviger op de kaart. Dat kan alleen als je ook bereid bent om iets los te laten.’

Waar doe je het allemaal voor?

REDMER: ‘De kerk heeft mijn hele leven al veel voor me betekend. Dat ik activiteiten kon ontwikkelen, betrokken en verantwoordelijk kon zijn. De viering meebeleven in mijn eigen kerk, maar ook heb ik het geluk om op bezoek te mogen bij andere kerken, andere wijken. Ik word gesterkt in mijn geloof door hiermee bezig te zijn. Het biedt mij de steun en de basis van mijn bestaan.’

‘We moeten inzetten op hernieuwde bezieling en inspiratie om het tijt te keren.’

‘De uitdaging die we aan de kerken hebben gegeven is gigantisch.’

ROBERT: ‘Dat herken ik. Voor mij is het ook een zoektocht naar verbinding. Met andere gelovigen, met andere kerkgemeenschappen. Persoonlijk vind ik het leuk om te zien hoe iedereen het op een eigen manier invult. Ik geloof ook zeker dat God het fantastisch vindt dat we allemaal met onze eigen talenten en creativiteit iets anders maken ter versterking van hetzelfde doel. Namelijk ter versterking van elkaar, ter ere van Hem en het vieren dat we hier op aarde met elkaar kerk mogen zijn.’

REDMER: ‘Dat is de schoonheid, en daar werken we met elkaar aan, om dat blijvend mogelijk te maken. Er zijn soms ingrepen voor nodig, maar telkens wanneer we vergaderen, openen en eindigen we met gebed. Ik vind het belangrijk om Zijn aanwezigheid te vragen bij de besluiten die we nemen.’

Wat hoop je voor de kerk?

REDMER: ‘Dat we met elkaar een vorm vinden om door te gaan. Het geloof stopt niet. Sterker nog, ik denk dat we een toekomst tegemoet gaan die minstens zo krachtig en noodzakelijk is als onze tijd nu. Ik ben blij dat de jeugd nu minder negatief staat ten opzichte van religie en de geestelijke dingen van het leven. Daar moeten we op inspelen. Jonge mensen hebben behoefte aan ondersteuning en verbinding. Onze burgemeester spreekt daar ook regelmatig over. Mensen horen niet op deze schaal individueel bezig te zijn, zo zijn we niet geschapen. Voor de toekomst van Amsterdam zou het mooi zijn als de kerk die plek van verbinding weer gaat innemen, en dan niet afgezonderd van de maatschappij, zoals het een tijd gegaan is. Gemeenschapszin is nodig.’

ROBERT: ‘Ja, dit is herkenbaar. Laat de kerk de plek zijn waar jong en oud samenkomen, ook doordeweeks en buiten de kerkgebouwen. Zodat mensen elke keer opnieuw energie en kracht vinden om de maatschappij in te brengen. Ik hoop dat de kerk een inspirerende factor mag zijn voor alles en iedereen waar we mee in aanraking komen.’
‘Redmer: ‘Zo is het ooit allemaal begonnen. Laten we daar met plezier aan werken.’

Hart en Ziel V belijdenis

Op Paasochtend 2025 stonden vier gemeentelieden voorin de Muiderkerk om hun geloof uit te spreken. Niet omdat het moest, maar omdat het mocht. Zij deelden hun eigen woorden van vertrouwen, twijfel en toewijding. Juist hun verschillen maken hun verhalen krachtig. Samen laten ze zien hoe geloof vorm krijgt in heel gewone levens — zoekend, vasthoudend, dankbaar.

MILLY: GELOOF DAT LEEFT

Al sinds 1973 is Milly een vertrouwd gezicht in en om de Muiderkerk. ‘Wie had gedacht dat jij geen belijdenis had gedaan?’ vroeg predikant Greteke de Vries. Milly wilde, juist dit jaar met Pasen, in het openbaar uitspreken wat voor haar allang leefde. ‘Door mijn ziekte ben ik nog sterker in het geloof geweest. Volgens de artsen zou ik vandaag niet meer leven, maar de Heer besliste anders. Dus hier sta ik, in levenden lijve.’

GINA: GELEID DOOR EEN REGENBOOG

Gina stapte vorig jaar voor het eerst binnen, aangetrokken door de

regenboogvlag aan de toren. ‘Je beschouwt die vlag als symbool voor kerkelijke openheid’, zei Greteke. In haar belijdenis klonken familiegeschiedenis, werk in de zorg en persoonlijke zoektocht samen:

‘Waar laat U zich vinden?’

U laat zich vinden in mensen, in vergeving, in liefde, in zorg.

In mijn roeping als zorgverlener.

In de Muiderkerk, uw gemeente, waar ik mijn verhaal mocht delen. Stiekem vind ik mijn zondagen nu waardevoller.’

WOUTER: TIEN JAAR ONDERWEG

Tien jaar geleden liep Wouter voor het eerst binnen bij de Muiderkerk, na een periode van verlies en verslaving. ‘Ik voelde me leeg en verslagen. Ik had al twee partners verloren. Het grootstedelijke leven dat ik daarvoor leidde toonde overeenkomsten met het verhaal van de verloren zoon.’ Het duurde

even voor er verbinding kwam. Hij sloot zich aan bij de cantorij, vond ritme en verdieping. ‘Nu, tien jaar later, ben ik van ongelovige Thomas en Lazarus getransformeerd in een volgeling van Jezus. Jullie zijn mijn gemeente. Christus is mijn Heiland.’

PIETER: HET GESCHENK VAN GELOOF

Peter was al langer op zoek. Een gesprek in de Elthetokerk bracht het geloof dichterbij. ‘Je begreep op een zeker moment dat je er iets voor moest doen’, vertelt Greteke. Zijn

belijdenis en doop, uiteindelijk in de Muiderkerk was het slot van een lange weg die begon toen hij 23 jaar geleden in het ziekenhuis lag en iemand hem een Bijbel gaf. Daar las hij: ‘Bid, en u zal gegeven worden.’ Bij zijn doop koos hij voor zijn oorspronkelijke naam: Pieter.

Samen vormen we de kerk

Zonder mensen geen kerk. Wat is er het voorbije jaar gebeurd, wie is gewisseld van positie waren er dopelingen en belijdenissen? Een impressie, van doopvont tot vergadertafel.

Voorzitters Algemene Kerkenraad

UITGEVLOGEN: Roel van Marle en Hendrik-Jan Overmeer

INGEVLOGEN: Roeleke Vunderink

Penningmeester

UITGEVLOGEN: Maarten van Duijn

INGEVLOGEN: Henno van Eijk, Romano Krenten, Robert Schoeman (lees hoe Robert zijn taken opneemt in het Tweegesprek met Redmer Kuiken op pag. 6)

Scriba

UITGEVLOGEN: ds. Rosaliene Israël (naar Vrijburg)

INGEVLOGEN: ds. Johan Visser (uit de Noorderkerk)

Directeur Protestantse Diaconie

UITGEVLOGEN: Hanneke van Bezooijen

INGEVLOGEN: Dirk van den Hoven

ROELEKE VUNDERINK

FOTO MARLOES VAN DOORN

ROBERT SCHOEMAN

JOHAN VISSER

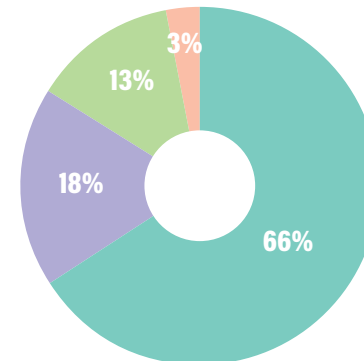
FOTO MARLOES VAN DOORN

DIRK VAN DEN HOVEN

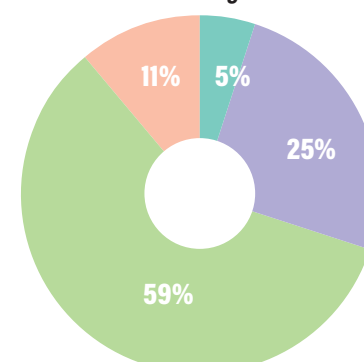
HOE ZIT HET? BATEN EN LASTEN IN 2024

Lasten naar uitgaveplaats

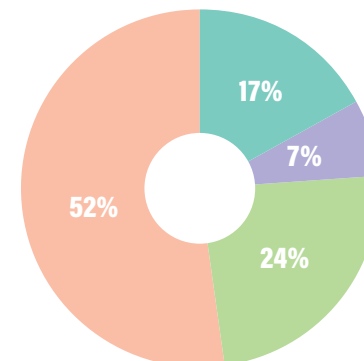
Wijkgemeenten
Bovenwijks
Bestuur en bureau
Beleggingen (incl. beleggingspanden)

Lasten naar uitgavesoort

Kerkelijke activiteiten
Medewerkers
Gebouwen
Bestuur, bureau, beheer, communicatie

Baten naar bron

Ledenbijdragen
Exploitatie onroerend goed
Overige fondswerving
Beleggingen / interest

DOPELINGEN - ENKELE VERHALEN

Binnenwaai

Dominee Marjolein Hekman mocht twee mensen dopen: 'Sabina komt al een tijdje bij De Binnenwaai en gaf aan dat zij graag gedoopt zou willen worden. Het was prachtig om haar te horen vertellen waarom zij graag gedoopt wil worden en haar te mogen dopen.

En daarop volgde direct de tweede doop, van een jong meisje. Haar ouders vertrouwen erop dat Gods liefdevolle aanwezigheid er altijd voor haar is, in alle mooie dingen die zullen komen in haar leven, maar ook wanneer het soms moeilijk zal zijn.'

Oudekerkgemeenschap

Jacobien werd gedoopt in de Oude Kerk. Haar doop markeert het begin van een nieuw hoofdstuk in een lang en persoonlijk zoekproces. Hoewel ze niet gelovig werd opgevoed, voelde ze zich van jongs af aan aangetrokken tot het christelijk geloof. Door haar achtergrond in genderstudies, en ervaringen als lesbische vrouw, had ze lange tijd twijfels. Op een koor voor queers kwam ze in aanraking met een dominee en een geestelijk verzorger. Toen ontdekte ze dat niet alle christenen homoseksualiteit afwijzen. Zo besloot ze op een cursus voor geïnteresseerden te gaan. Voor Jacobien betekent haar doop een nieuw begin. De kerk ziet ze als een plek waar ze mag groeien, leren en ontdekken.

Westerkerk

Ouders van Olivia, Marc en Annemarie, vertellen: 'We hebben het sacrament van de doop van Olivia als heel persoonlijk ervaren. Het zegenen na de doop was een bijzonder moment: de oogjes, oortjes, handjes en voetjes werden allemaal gezegend. Verder kreeg zij een klein korreltje zout op de tong tijdens die zegening, als symbool dat ook zij als onderdeel van de gemeenschap van Christus zout van de aarde mag zijn. Een ritueel dat Marc goed kent uit zijn katholieke jeugd, hoe mooi dat er voor die traditie plaats werd gemaakt in de doop.' De ouders zijn als kind allebei zelf ook gedoopt: Marc katholiek en Annemarie protestants.

'We hebben onze doop allebei volmondig beaamd met onze openbare geloofsbelijdenis. De traditie, die ons is doorgegeven, in de vorm van alle bijbelverhalen waar we mee zijn opgegroeid, willen wij ook weer aan Olivia doorgeven. Bovendien vinden we het belangrijk dat Olivia wordt opgenomen als lid van de kerkelijke gemeente, waaruit we ook heel veel felicitaties hebben ontvangen, en waarvan we het gevoel hebben dat ons kleine meisje er meer dan welkom is.' De gemeente kreeg dan ook een actieve rol in de liturgie rondom de doop, en werd gevraagd om het nieuwe lid te ontvangen en te helpen om de weg van geloof, hoop en liefde te leren gaan.

De ziel van de stad

We namen begin 2025 afscheid van onze stadspredikant Tim Vreugdenhil. Na 6 jaar schreef hij een reflectie 'De ziel van de stad' die je op onze website vindt. Tim blijft betrokken bij Citykerk.

Predikanten/pastors:

UITGEVLOGEN: Evert-Jan de Wijer (de Thomas), Jurjen de Bruijne (Hebron), Tim Vreugdenhil (stadspre-dikant, blijft verbonden aan Citykerk), Wielie Elhorst (de Oranjekerk, blijft LHBTIQ+ predikant)

INGEVLOGEN: Mirjam Sloots (Noord – Bethel/Ark en kerkvernieuwing), Johanna Oudman (pastor Noord), Marjolein Hekman (de Binnenwaai), Klaas Touwen (de Oudekerkgemeenschap), Lydia Meiling (de Nassaukerk), Harrie de Reus (de Oranjekerk), Jasmijn Dijkman (Osdorp-Sloten), Leon van den Dool (bijzondere opdracht t.b.v. Hoop voor Noord.)

Personeel

Aantal fte 1 januari 2024
totaal en kerkelijk bureau
Totaal op 1-1-2024:

41,4 fte

Kerkelijk bureau op 1-1-2024:

18 fte

Ziekteverzuim 2024:

5,7%

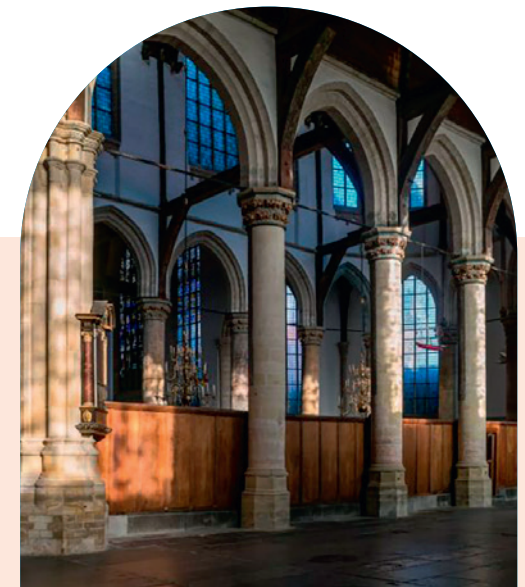
(van wie 3 medewerkers langdurig)

Aantal fte 1 januari 2025
totaal en kerkelijk bureau
Totaal op 1-1-2025:

30,9 fte

Kerkelijk bureau op 1-1-2025:

12,6 fte

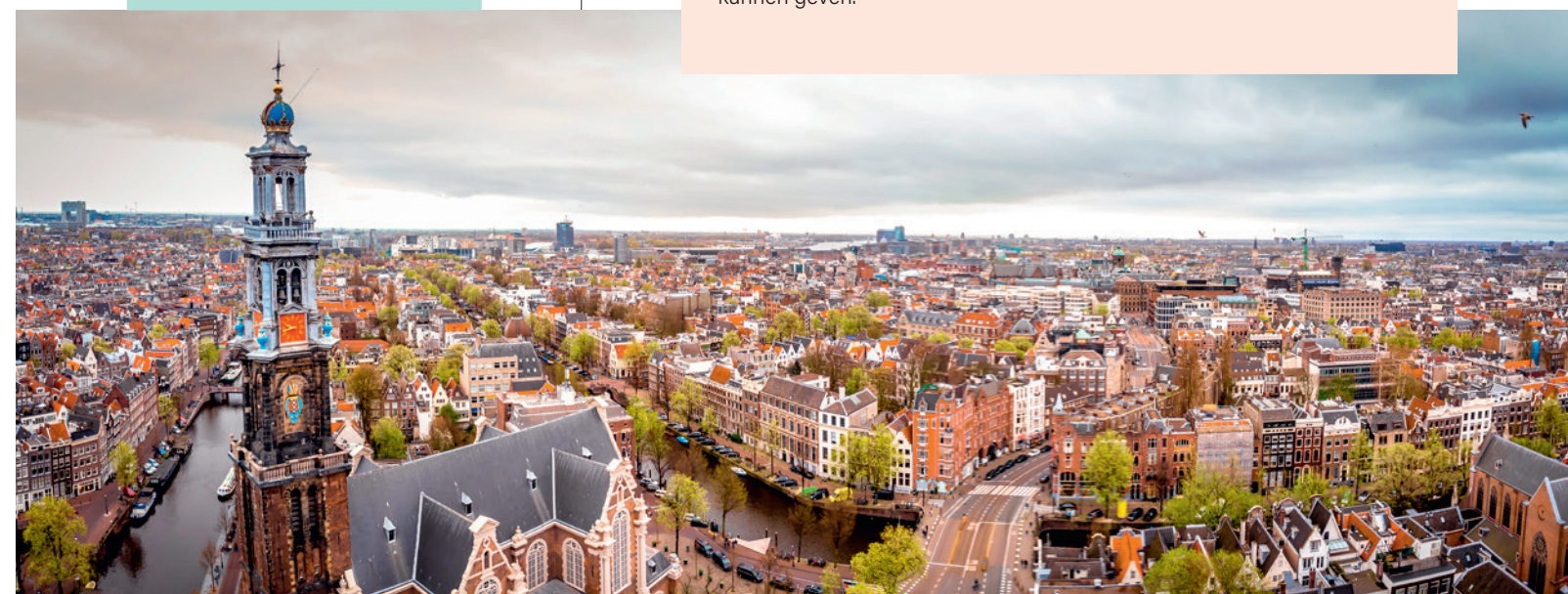

Opbrengst Actie Kerkbalans 2024 bemoedigend ondanks hapering

De opbrengst van Actie Kerkbalans 2024 bedroeg € 1.069.979, toegezegd door 1.859 leden. Dat is 100,3% van het begrote bedrag – een prachtig resultaat, zeker gezien de onverwachte misser met de januarimailing, waarbij veel brieven te laat of zelfs niet bezorgd werden. We zijn dan ook des te dankbaarder dat zoveel mensen alsnog de moeite namen om te geven. Ter vergelijking: in 2023 werd € 1.049.116 toegezegd door 1.995 mensen.

De Pinksteractie was eveneens succesvol en bracht aanvullende giften op voor onze kerkplekken. Ook dit jaar organiseerde Yvonne Teitsma, fondsenwerver en coördinator van Actie Kerkbalans in oktober een 'Kick-off Kerkbalans': een inspirerende bijeenkomst die kerkrentmeesters enthousiast maakte om hun eigen communicatie te versterken. Het besef groeit: mensen geven graag, als ze gevraagd worden. Mensen zijn verschillend, dus is het belangrijk de boodschap op verschillende manieren over te brengen.

Aan iedereen die bijdroeg – financieel of in inzet – onze hartelijke dank. Uw steun maakt het mogelijk dat we als Protestantse Kerk Amsterdam ook in de toekomst Gods liefde in de stad zichtbaarheid mogen en kunnen geven.

lieve stad

KERKVERNIEUWING is overal

Als kerk zijn we volop in beweging. Binnen al die verschillende kerkplekken en midden in de stad. Op veel manieren kun je vernieuwend bezig zijn. Zo blijven we van betekenis, levend naar een beeld van God, uitreikend naar elkaar.

Tekst & samenstelling ADRIANA PAEPER EN NELLEKE BOS

AMSTERDAM750: VIEREN, VERBINDEN EN VERDIEPEN

In 2025 bestaat Amsterdam 750 jaar. Als Protestantse Kerk Amsterdam dragen we vanuit onze lange geschiedenis en brede maatschappelijke betrokkenheid met overtuiging bij aan deze viering. We willen de ziel van de stad een stem geven — in gebed, ontmoeting en cultuur. Dat deden we via vier initiatieven:

SAMEN BIDDEN VOOR DE STAD

Op 3 november 2024 traptten we het jubileumjaar af met een gebedsviering in de Noorderkerk. Mensen uit alle stadsdelen kwamen samen om te bidden voor hun buurt, de stad en haar bewoners. De viering was een vorm van blended worship, waarin lofprijzing, voorbede en zegen samengingen in verschillende stijlen. Amsterdammers van alle leeftijden leidden de gebedsmomenten, met medewerking van onder meer de Raad van Kerken Amsterdam en SKIN-Amsterdam.

THE SPIRIT OF AMSTERDAM

In het kader van Amsterdam750 nam de Protestantse Kerk Amsterdam deel aan The Spirit of Amsterdam, een nieuw stadsfestival dat de ziel

van de stad viert via kunst, muziek, stilte en rituelen. Veel van onze kerken openden met trots hun deuren: de Noorderkerk, de Nassaukerk, de Keizersgrachtkerk, de Ark, de Willem de Zwijgerkerk, de Thomas, de Bethelkerk, de Nieuwe Kerk, Citykerk, de Jeruzalemkerk, de Oranjekerk en de Muiderkerk. Ook de Protestantse Diaconie op de Corvershof deed mee. In drie dagen tijd vonden er op deze kerkplekken maar liefst 22 programma's plaats: van intieme concerten tot theatervoorstellingen, van exposities tot stilteruimtes. Zo kwamen nieuwe bezoekers in aanraking met onze kerkplekken.

DE ANDERE KAART VAN AMSTERDAM

Als cadeau aan de stad werd een digitale kaart gelanceerd die het verhaal vertelt van alle religieuze gemeenschappen in de stad,

van vroeger en nu. Ook wij zijn hierop vertegenwoordigd met heel wat van onze kerken. De andere kaart van Amsterdam is het resultaat van een onderzoeksproject van Museum Ons' Lieve Heer op Solder en de VU, met ondersteuning vanuit onze organisatie. Zie ook Kunst in de stad, pagina 28.

MEER MOOIS OM TROTS OP TE ZIJN

GELOFTENVIERING ELTHETO-LEEFGEMEENSCHAP

Boven de Elthetokerk in de Javastraat zet de bijbehorende leefgemeenschap zich in voor de buurt. 'In onze leefgemeenschap leggen we ieder jaar opnieuw een gelofte af. We kijken terug op het jaar dat achter ons lag en kijken vooruit naar het komende jaar. Zo proberen we ons scherp te houden op onze roeping en op de vragen die ons gesteld worden tijdens de gelofteviering te kunnen zeggen 'Hier ben ik'. Zo antwoorden wij op de vraag of we weer een jaar betrokken zullen zijn bij de gemeenschap, God te zoeken en ons dienstbaar op te stellen voor de bewoners in onze buurt. Dan antwoorden we in bescheidenheid.'

INITIATIEVEN UIT DE KERKEN

Ook op lokaal niveau waren er bijdragen vanuit kerkplekken, waaronder:
750 jaar Kolonialisme en Kerk – De Keizersgrachtkerk organiseerde op 24 januari 2025 een avond met Peggy Brandon, kwartiermaker van het Nationaal Slavernijmuseum, over de rol van de kerk in slavernij en kolonialisme. Een drukbezochte, leerzame avond die past binnen de werkgroep Kolonialisme en racisme.

750 jaar Geloof in Mokum – In maart 2025 startte lid van de Noorderkerk

Jeff Fountain een reeks van negen evenementen over de rol van geloof in de ontwikkeling van de stad, met lezingen, wandelingen en vieringen, afgetrapt in de Oude Kerk. Met deze initiatieven zijn we als Protestantse Kerk zichtbaar én betrokken in het hart van de stad. Lees er ook over via protestantsamsterdam.nl/amsterdam-750, of scan de QR-code.

ZINNIG NOORD: NA 10 JAAR PIONIEREN

Open community Zinnig Noord vierde in 2024 haar eerste decennium. Na een uitgebreide fase van pionieren is zij nu een onderdeel van de kerk in Noord. Leren leven vanuit liefde is het streven voor alle activiteiten. Er is een groeiende community met mooie programma's die steeds nieuwe groepen mensen aanspreken. Elke bijeenkomst is anders, met steeds andere mensen en een andere locatie, en elke keer ontstaat er verbinding. Groot succes: Zinnig eten. Een zomerse viering met Rikko Voorberg rond Bijbeltekst 1 Korintheërs 13: 'Als de liefde niet bestond'. Het werd een verbindende dynamische avond met gesprek, muziek en verdieping. Speelsheid, een vuursprong en veel liefde.

Zinnig Noord is vieren ook: samen eten, dansen of mediteren

WESTER VOOR STUDENTEN

Tamar Karman, studentenwerker vertelt: "Bij Wester voor studenten, het platform van het studentenwerk binnen de Westerkerk, kunnen studenten op adem komen en de zin en betekenis van hun leven in relatie tot de ander zien. Met onder andere studentenmaaltijden, interreligieuze dialoog en Westerkerk Unplugged creëert het studentenwerk ruimte voor bezinning en ontmoeting. Dit trekt veel jonge mensen die dankbaar zijn om offline met elkaar en de kerk verbinding te ervaren. De Night of Connection en de vespers zijn nieuwe activiteiten die in 2024-2025 zijn ontstaan."

JERUZALEMKERK: MEER VERBINDING EN GEMAK MET DE KERK-APP

De Jeruzalemkerk heeft de stap gewaagd om met de kerk-app van Donkey Mobile te werken. Even snel het laatste kerkelijke nieuws checken of je bijbelstudiegroep een bericht sturen? In de Jeruzalemkerk kan het allemaal via hun Jeruzalemkerk-app. Volgens Naomi Verstoep, beheerder van de app, zorgt die voor meer onderling contact, minder losse communicatiekanalen én enthousiasme onder gebruikers van alle leeftijdsgroepen. Handig: de app is niet alleen beschikbaar voor smartphones, maar ook via de computer, zodat iedereen mee kan doen. Naomi: 'Het heeft de Jeruzalemkerk veel meer gebracht dan dat we van tevoren hadden gedacht.' Interessant voor jouw kerk? Neem contact op met Yvonne Teitsma (via yvonne.teitsma@protestantsamsterdam.nl) voor meer informatie.

PRIDE VIEREN IN DE KERK

De PKA was in 2024 prominent aanwezig en zichtbaar als organisator of in ondersteuning bij Pride-evenementen. Een groot succes werd Pride in de Wester, een dag vol debat, ontmoeting en dans. Het fonds Kerk en Wereld droeg bij aan Pride in de Wester. De Keizersgrachtkerk verzorgde voor de 15e keer een bevolgen Pride-kerkdienst: een feestelijke en goedbezochte jubileumeditie en ook werd de Pride Pelgrimage gelopen.

FOTO: SANDRA HAVERMAN

WESTERWIJKS NIEUWE KEUKEN

Floortje Sijpestein woont in leefgemeenschap Westerwijk met haar man en hun twee jongste kinderen. De keuken waarin ze buurtmaaltijden verzorgen, was dringend aan vernieuwing toe. Floortje: 'Mooi nieuws is dat we sinds april 2025 het geld bij elkaar hebben om te starten met de verbouwing van de keuken, dan komt er een professionele vaatwasser en grote oven! Er is vanaf 2024 geld bij elkaar gebracht middels fondsen, de Winteractie van de PKA en er is een Charitydiner gehouden. Ook hebben we een grote gift ontvangen van een anonieme gever. Ik ben hierbij ondersteund door PKA-collega fondsenwerving Yvonne. Dit was heel fijn!' De leefgemeenschap verwacht in september 2025 de nieuwe keuken te laten plaatsen.

BINNENWAAI: GOODIEBAG VOOR NIEUWKOMERS

Kerkenraadslid Mirjam Nieboer: 'Hoe bereiken we op een leuke manier nieuwe kerkleden die in het postcodegebied van onze kerk zijn komen wonen? Die vraag stelden we ons. Een brief in de bus doen levert meestal niets op en is zo onpersoonlijk. We besloten het eens met een goodiebag te proberen, maar dan wel met echt leuke dingen erin. We besloten tot: een mok met Binnenwaai-opdruk, een plak Tony-chocola, de mooie nieuwe ADAM, een welkomstkaart, een vrolijk overzicht van onze activiteiten de komende weken en een hartelijk briefje. In de actieperiode – we gaven onszelf twee weken de tijd – gingen we bij ruim twintig nieuwkomers in de buurt langs. Wat bleek? De ontmoetingen aan de deur waren overwegend positief, met reacties als: wat leuk zeg, dat jullie dit doen. Er zijn al nieuwkomers in de Binnenwaai gesignaleerd. We gaan de actie zeker herhalen.'

Ontmoetingen aan de deur: leuk!

5 jaar we•Worship

René Visser, samen met zijn vrouw Christine initiatiefnemer van we•Worship: 'Wat vijf jaar geleden begon met vijf mensen op de zolder van de Van Limmikhof, is uitgegroeid tot een beweging waarin mensen van allerlei leeftijden en achtergronden geraakt zijn door de liefde en kracht van God. In 2024 vierden we het vijfjarig bestaan van we•Worship en zetten we een aantal mooie stappen. Zo ontvingen we een groep internationaal bekende worshippers in juli. We vonden een nieuw, groter, thuis in de Zuiderkerk. Een plek met ruimte, historie en openheid, waar we nu samenkomen om Jezus te aanbidden in het hart van de stad.'

Samenwerken *in de stad*

Met zinvolle samenwerkingen versterkt de PKA haar opdracht om Gods liefde gestalte te geven in de stad en komen nieuwe verbindingen tot stand. Hier zijn de hoogtepunten uit 2024.

ZONDAGAVONDKERK

De Protestantse Kerk Amsterdam en Zondagavondkerk startten afgelopen jaar samenwerking voor intergenerationale vieringen. Dit partnerschap sluit aan bij het beleidsvoornemen van de PKA om een stedelijke ontmoetings- en vierplek voor jongeren op te zetten, waar generaties samenkomen om het geloof te ontdekken en te verdiepen. Beide partijen delen de visie dat de kerk een plek moet zijn waar alle generaties zich thuis voelen. De vieringen op zondagavond staan bekend om hun gastvrije, eigentijdse karakter en trekken een diverse groep bezoekers aan, van jongvolwassenen tot zoekers die voor het eerst een kerk betreden.

Wist je dat: De Zondagavondkerk jaarlijks Kerstavond viert in Het Concertgebouw? Lees meer via de QR-code.

RAAD VAN KERKEN AMSTERDAM

De Protestantse Kerk Amsterdam is lid van de Raad van Kerken Amsterdam. De scriba is nauw betrokken bij de ontmoetingen. Zo herdachten we gezamenlijk de omgekomen vluchtelingen en schreven we aan de Interreligieuze verklaring en oproep tot vrede n.a.v. de geweldsdaden in Amsterdam op 7 november 2024. protestantsamsterdam.nl/wij-beschermen-elkaar

WEEK VAN GEBED

Rondom de Week van Gebed, elk jaar in januari, werkt de PKA samen met de Raad van Kerken Amsterdam, SKIN-Amsterdam, Amsterdam Council of Christian Leaders (ACCL). Samen verzorgen we de publiciteit van alle plekken in de stad waar een bijeenkomst is om samen te bidden. weekvangebed.nl

IFTAR EN DIALOOG BRENGEN MENSEN SAMEN IN AMSTERDAM

In 2025 viel de Ramadan samen met de christelijke Veertigdagentijd, een unieke kans om de overeenkomsten tussen beide tradities te verkennen. Op 19 maart vond daarom een bijzonder evenement plaats: een iftar met een interreligieuze dialoog. NEWConnective, de Westerkerk en de Fatihmoskee organiseerden deze avond samen. Het doel? Mensen van verschillende achtergronden, leeftijden en geloofsovertuigingen met elkaar in gesprek brengen over vasten. Het werd een verbindende avond met interreligieuze ontmoeting en uitwisseling, iftar en gebed.

EN VERDER...

...zijn er in de afgelopen periode verschillende gesprekken gevoerd met de classispredikant, de landelijke dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk, de Waalse kerk in Amsterdam en veel andere kerken. Er is volop beweging!

SAMEN KERK IN NEDERLAND (SKIN)

SKIN-Amsterdam is een netwerk van multiculturele kerken in de stad. Met enige regelmaat spreekt de PKA met het bestuur van SKIN-Amsterdam, gezamenlijk met de Raad van Kerken Amsterdam. De gebouwencoördinator van SKIN was te gast bij het College van Kerkrentmeesters om te spreken over het huisvestings-vraagstuk. Rondom de gebedsdienst voor Amsterdam ter ere van de start van Amsterdam750, op 21 november 2024 gehouden in de Noorderkerk, was ook een samenwerking met SKIN-Amsterdam. skinkerken.nl

PILOT MET YOUTH FOR CHRIST

In en om de Amsterdamse wijk De Baarsjes werkte de PKA samen met Youth for Christ in een pilot om te ontdekken of er missionair jongerenwerk kon worden opgestart. Per 1 januari 2025 is besloten dit project géén doorgang te laten vinden, omdat we de financiën niet rond kregen. Onderzoek in de pilot leverde 3 belangrijke punten op: Jongeren (en ouders) weten het jongerenwerk lang niet altijd te vinden, of weten niet eens wat het is. Er vindt een sterke etnische scheiding plaats wanneer de jongeren de basisschool verlaten. Jongeren kennen Jezus Christus niet of hebben zelfs geen positieve associatie met Hem.

Kerk ♥ Pride

Toen me eerder werd gevraagd een column te schrijven onder de titel ‘Als geloof en Pride elkaar ontmoeten’, nam ik de uitnodiging direct aan, maar tekende ik even onmiddellijk vrolijk protest aan. De titel veronderstelt namelijk dat er sprake is van twee grootheden die je van elkaar kunt scheiden én dat het twee grootheden zijn die ‘van nature’ eigenlijk niet zoveel bij elkaar te zoeken hebben. Niets is minder waar en het werk dat ik in 2024 mocht doen als predikant met bijzondere opdracht voor de lhbtqa+ gemeenschap getuigt daarvan.

Het jaar zag wat mij betreft drie hoogtepunten: het festival ‘Together: Pride in de Wester’ op woensdag 31 juli, de jubileumeditie van de Pride Kerkdienst op zondag 4 augustus en Pink Xmas op zondag 22 december. Het festival cirkelde met een rijk programma rond de werkelijkheid van (gelovige) LHBTIQ+ mensen (zie ook pag. 19). Zo’n 250 mensen bezochten het festival.

DRUKBEZOCHTE PRIDE KERKDIENT
Nog geen week later, op zondag 4 augustus, vonden ongeveer evenveel mensen hun weg naar de Keizersgrachtkerk voor de viering van vijftien jaar Pride Kerkdienst. Net als voorgaande jaren was een aanzienlijk aantal mensen niet kerkgaand of zelfs niet zozeer gelovig. De Pride Kerkdienst is dus niet

alleen waardevol en relevant voor gelovige mensen. Voor de dienst werd een jubileumlied geschreven door ds. Sytze de Vries. Niet eerder ontving de predikant die de overdenking verzorgde, een applaus. Ds. Annelies Jans, predikant van de Keizersgrachtkerk, viel die eer te beurt. Het was één groot feest.

Het jaar eindigde met een knaller: Pink Xmas, een kersteventement voor en met lhbtqa+ asielzoekers, eveneens in de Keizersgrachtkerk. Het evenement ging bijna aan eigen succes ten onder met de honderden mensen die eropaf kwamen. Zij werden onthaald op een maaltijd, optredens van mensen uit eigen kring, een kerstbingo en meer ludieke kerstactiviteiten.

Niet eerder ontving de predikant applaus in de Pride-dienst.

VERTROUWEN GEVEN

Heeft het werk van een LHBTIQ+ predikantschap toekomst? Aan de mensen die gebruikmaken van het aanbod dat ik mede mag creëren, zal het niet liggen. Het werk bewijst

zijn waarde juist door het ambt. Het betekent een gezicht en dat betekent relatie. En relatie geeft vertrouwen. Hard nodig, juist in een jaar dat ook heeft laten zien dat de positie van lhbtqa+ personen wereldwijd onder druk staat.

DS. WIELIE ELHORST, LHBTIQ+ PREDIKANT IN AMSTERDAM

PKA in beeld

Hoe zit de PKA in elkaar? Een mozaïek aan kerken vormt samen de PKA, en blijft naar buiten en naar binnen kijken, om op vele manieren van betekenis te kunnen zijn in de stad.

Tekst: NELLEKE BOS Illustratie: VILLA GRAFICA

Samen de PKA

Partners

Diaconie
VU
SKIN
Raad van kerken Amsterdam
City to City Amsterdam
Classis Noord-Holland
PThU
PKN
Zondagavondkerk

Vieringen Buurtmaaltijden

Events

Cursussen

Kinderwerk

Wijk en buurtwerk

Tienerwerk

Ontmoeten

Stilte

Muziek

Open kerk

Kunst

Gespreks groepen

Koffie ochtend

Kerkelijk Bureau

Adviseren, ondersteunen,
inspireren, faciliteren
op het gebied van:
Communicatie
Financiën
Fondsenwerving
Kerkvernieuwing
Pionieren
HR / Personeelszaken
Jeugdwerk
Inclusief
Duurzaam
Ondernemerschap
Gebouwen

Activiteiten door de kerk

Leefgemeenschappen

Eltheto
Hebron
Regenboog
Westerwijk

(Missionaire) wijkgemeentes

Nieuwendammerkerk
Willem de Zwijgerkerk
Oudekerkgemeente
Regenbooggemeente
Keizersgrachtkerk
Jeruzalemkerk
Bethelkerk
De Binnenwaai
Elthetokerk
Muiderkerk
Nassaukerk
Noorderkerk
Oranjekerk
De Thomas
Vrijburg / VVP
Westerkerk
De Opgang/Sloterkerk
Taizé in Amsterdam
Hebron

Vernieuwde kerkplekken

Citykerk
Gist
we•worship
NEWconnective
Zinnig Noord
Huis van verbinding
Huis voor de Ziel

Door medewerkers, predikanten en pioniers

en 500+ vrijwilligers!

BELEIDSKADER VIJF BRODEN, TWEË VISSËN

We bevinden ons midden in de periode van het beleidskader 2023-2027, dat de afgelopen twee jaar vorm kreeg doordat diverse werktafels aan slag zijn gegaan met de doelstellingen. Allerlei mensen uit alle kerkplekken nemen hieraan deel.

De werktafels zijn:

- + Bezieling
- + Publieke theologie
- + Zichtbaar
- + Inclusief / voor alle generaties
- + Licht
- + Ondernemend
- + Duurzaam

Laten we enkele updates van de werktafels uitlichten.

INCLUSIEF: AANDACHT VOOR DIVERSITEIT EN RACISME

Binnen de Protestantse Kerk Amsterdam willen we eerlijk kijken naar onszelf en werken aan een gemeenschap waar iedereen welkom is. Daarom hebben we in 2023 en 2024 samen met de Protestantse Theologische Universiteit (PThU) gewerkt aan het project Diversiteit en Racisme. Dit project bracht vooroordelen, blinde vlekken en drempels aan het licht die gelijkwaardige relaties in de weg kunnen staan. Verschillende kerken spannen zich ook in rond dit thema, zoals de Muiderkerk jaarlijks Ketikoti viert samen met de stichting Ketikoti Tafel, en de Keizersgrachtkerk actief is met de werkgroep Kolonialisme en racisme. In de vorm van zondagse diensten, gesprek en museumbezoek vindt er verdieping plaats op dit thema.

ONDERNEMEND & KERK ZIJN, HOE DOËN WE DAT?

Een grote vraag in deze tijd is: hoe kun je als kerk op nieuwe manieren naar jezelf kijken? De rol die je op de zondag vervult, uitbreiden naar de hele week, en de bezieling die je in de dienst met elkaar deelt, handen en voeten geven in je activiteiten? Met enerzijds als 'doel' om je geloof uit te dragen, anderzijds je eigen bestaan te garanderen. Want van de collectes op zondag kun je geen kerk draaiend houden. Het woord 'ondernemen' lijkt niet te passen bij het huis van God. En toch. Er liggen zoveel kansen die veel meer opleveren dan geld alleen. Hoe kunnen we het dáár meer over hebben?

Maarten Atsma, projectleider gebouwen:

'De kerkgebouwen van de Protestantse Kerk Amsterdam vertegenwoordigen een grote waarde. Het zijn niet alleen plekken van viering en gemeenschap, maar ook van sociaal-maatschappelijke en culturele activiteiten. Daarnaast vertegenwoordigen de gebouwen een aanzienlijke financiële waarde. In 2024 zijn de (financiële) resultaten van de meeste kerkplekken verbeterd, onder meer door slimme verhuur en verbeterde bedrijfsvoering. Door kerkgebouwen slim te verhuren, is de opbrengst voor de kerkplek maximaal. Deze opbrengst is breder dan een goed financieel resultaat, denk bijvoorbeeld aan de positionering van een kerkplek in de omgeving, het betrekken van nieuwe groepen mensen op de kerkplek en het breed uitdragen van een visie op kerk en stad. De Thomas is hiervan een goed voorbeeld. Door exposities, concerten en debatten verbindt zij cultuur, zingeving en samenleving. Nieuwe mensen weten de kerk te vinden. Tegelijkertijd verhuurt ze het souterrain aan een kinderdagverblijf en de voormalige kosterwoning aan derden, wat de instandhouding van de kerkplek mede mogelijk maakt. Ondernemende kerkplekken weten wat ze gegeven is optimaal in te zetten om stad en kerk tot zegen te zijn.'

Zelfgeplukte bloemen in de dienst als duurzaam besluit.

VEILIGE KERK

Op 26 april 2024 was er ter ere van het afscheid van ds. Eddy Reefhuis als vertrouwenspersoon een symposium Veilige Kerk met als thema Herstelrecht. Kerkjurist Margreet Parlevliet was te gast om met de 30 aanwezigen (onder andere de contactpersonen vanuit de verschillende kerkplekken) te spreken over de kansen van herstelrecht in het kader van het kerkrecht. Opzicht en tucht zijn al bedoeld en gericht op heling en herstel, maar het herstelrecht biedt meer alternatieve vormen van conflictoplossing aan. Na een wervende inleiding nodigde ze uit tot onderling gesprek. Aan de hand van casuïstiek werden mooie gesprekken gevoerd. In april 2024 is er een kerkdienst met het thema Veilige Kerk geweest in de Keizersgrachtkerk. Die blijkt elke keer weer een impuls te geven aan het gesprek over Veilige Kerk in de wijk.

Pieter Verstoep werd in 2024 de nieuwe interne vertrouwenspersoon. Hannie Kraan werd in 2025 opgevolgd door Lenny van den Brink als nieuwe externe vertrouwenspersoon. In de bestuursvergaderingen werd de jaarrapportage gedeeld en besproken.

De externe vertrouwenspersoon had in 1,5 jaar 5 meldingen en sprak met 7 personen. De interne vertrouwenspersoon had 9 meldingen en sprak met 12 personen. Via de website, nieuwbrieven en bijeenkomsten wordt er met regelmaat aandacht voor dit thema gevraagd.

DUURZAAM DE TOEKOMST IN

De werktafel duurzaamheid is de afgelopen periode met onverminderd enthousiasme verdergegaan. Graag delen we wat er te vieren is en wat er gaande is:

- ✦ Bij de nieuwjaarsreceptie hebben we gevierd dat de PKA zich aangesloten heeft bij het netwerk van GroeneKerken. Hiermee committeert de PKA zich aan het jaarlijks zetten van een 'groene stap' en stimuleert ze de kerkplekken om zich ook aan te sluiten bij het netwerk en actief met duurzaamheid aan de slag te gaan. Zie ook [groenekerken.nl](https://www.groenekerken.nl)
- ✦ De deelnemers van de werktafel hebben allemaal een doel gesteld voor hun kerkplek voor het komende jaar. Dit varieert van het organiseren van een dienst over duurzaamheid tot het verduurzamen van de inkoop van bijvoorbeeld koffie.
- ✦ Vrijburg heeft een magazine uitgegeven met als hoofdthema duurzaamheid. Ze hebben een aantal exemplaren van het magazine aan elke kerkplek van de PKA geschonken.
- ✦ Ook voor de PKA in zijn geheel zijn er mooie plannen. In het najaar gaat de werktafel een borrel organiseren rond het thema duurzaamheid. Zo willen we elkaar inspireren en motiveren.
- ✦ Tot slot zijn leden van de werktafel beschikbaar om met de kerkplekken in gesprek te gaan over bijv. het organiseren van een dienst over duurzaamheid.

PROTESTANTSE DIACONIE AMSTERDAM

Elke protestantse gemeente heeft vijf taken die zij volgens de kerkorde (de regels) van de kerk moet uitvoeren. Zorg dragen voor: de eredienst, het pastoraat, het diaconaat, de geestelijke vorming en de missionaire arbeid.

De Diaconie vervult al sinds 1578 een belangrijke rol in Amsterdam. Ze is ontstaan uit de Hervormde kerk van Amsterdam (nu de Protestantse Kerk) en was verantwoordelijk voor het 'maatschappelijk werk' in de stad. De Diaconie regelde bijvoorbeeld de zorg voor armen, wezen, ouderen en weduwen. De Diaconie bestaat vandaag de dag uit een breed netwerk van diaconale panden, hofjes en buurthuizen - maar haar presentie in de stad komt het meest tot uiting in het werk van mensen, opgezet in vele verschillende diaconale projecten. Een deel hiervan is te vinden in de protestantse kerken van Amsterdam.

De werkers van de Diaconie zijn geïnspireerd door de woorden van het evangelie waarin de opdracht ligt om elkaar lief te hebben. Onze missie is om in navolging van Jezus te bouwen aan hoopvolle plekken en gemeenschappen waar vertrouwen en wederkerigheid tussen mensen de basis vormen. Het College van Diakenen spreekt een aantal keren per jaar met het College Kerkrentmeesters en Moderamen van de Algemene Kerkenraad. De begroting en jaarrekening van de Diaconie worden vastgesteld door de Algemene Kerkenraad. De werkorganisaties van kerk en Diaconie delen samen een pand en werken op allerlei gebieden samen, ook spreken de directeurs van PKA en Diaconie elkaar om de week.

Zorg dragen voor de
eredienst, het
pastoraat, diaconaat,
geestelijke vorming en
missionaire arbeid

ONDERNEMINGSRAAD

De Protestantse Kerk Amsterdam maakt een periode van verandering door. Dat brengt de nodige spanningen met zich mee, ook voor medewerkers. Juist in deze roerige tijd is de rol van de Ondernemingsraad (OR) belangrijker dan ooit.

Begin 2024 startte de OR met een vernieuwde samenstelling: twee vertrouwde gezichten en drie nieuwe leden gingen voortvarend aan de slag. Al snel boog de OR zich over de meerjarenbegroting en dacht kritisch mee over de koers van de organisatie. Dat resulteerde later in het jaar in een positief advies over de reorganisatie van het Kerkelijk Bureau.

Ook het contact met collega's kreeg extra aandacht. Met e-mailupdates en bezoeken aan kerkplekken houdt de OR de medewerkers betrokken en geïnformeerd. Daarnaast is de OR in gesprek met kosters en beheerders over hun werkbeleving en werkdruk: signalen die in deze fase extra serieus worden genomen. De OR blijft zich inzetten voor de medewerker, maar houdt tegelijkertijd oog voor een toekomstgerichte organisatie.

KUNST IN DE KERK:

de Andere Kaart van Amsterdam

Dr. Hermine Pool

(64) is seniorconservator religieus erfgoed en hoofd onderzoek en collecties bij Museum Ons' Lieve Heer op Solder. Daarnaast is zij voorzitter van de Kunstcommissie van de Protestantse Kerk Amsterdam.

ADAM

28

Amsterdam viert in 2024 en 2025 haar 750-jarig bestaan. Daarbij mag aandacht voor de rijkdom van haar religieus erfgoed niet ontbreken, vindt Hermine Pool, voorzitter van de kunstcommissie PKA en seniorconservator bij Museum Ons' Lieve Heer op Solder. Ze gaf de stad daarom een nieuwe kaart van de stad over het diverse Amsterdamse religieuze erfgoed.

Tekst BRAM KALKMAN | Beeld SANDRA HAVERMAN

Het project Religieus Erfgoed Amsterdam op de Kaart is tot stand gekomen samen met August den Hollander, hoogleraar Religieus Erfgoed in Nederland aan de faculteit Religie en Theologie van de Vrije Universiteit. Samen denken wij al jaren na over de toekomst van het religieuze erfgoed in de stad en hoe we dat onder de aandacht van een breed publiek kunnen brengen. We maken een hele nieuwe, andere kaart van de stad, waarop het religieuze erfgoed de hoofdrol speelt. Daarbij gaan we verder dan alleen de basics. Op de kaart met alle religieuze plekken worden aan de hand van een voorwerp verhalen verteld over de stad en de grote diversiteit aan religieuze gemeenschappen die in verleden en heden het religieuze en culturele DNA van de stad vormen.

GELAAGDE STAD

'Ik wil laten zien dat onze stad erg gelaagd is. Dat het van oudsher een religieuze stad is, die vanaf de zestiende en zeventiende eeuw wordt gevormd door een grote diversiteit aan religieuze gemeenschappen. Ik denk dat begrip van die religieuze diversiteit en geschiedenis je blik verruimt en het makkelijker maakt om respect te hebben voor 'een ander'. Als je maar tien of twintig jaar achteruit kijkt, dan zie je een hele beperkte geschiedenis. Kun je de gelaagdheid en rijkheid van de stad door de eeuwen heen zien, dan kun je meerdere werkelijkheden naast elkaar behappen. Ik denk dat mensen dan milder kunnen zijn en meer begrip voor elkaar kunnen hebben.'

KUNSTCOMMISSIE

De kunstcommissie bestaat uit vrijwilligers die zich inzetten voor het in kaart brengen, beheren en onderhouden van de aanwezige kunst in al onze kerken. Afgelopen periode zijn de mirakeldoeken tentoongesteld bij Museum Ons'Lieve Heer op Solder en was het schilderij van Ferdinand Bol te zien op de Amsterdam750-tentoonstelling in het H'art museum. Hierover lees je in het volledige interview: protestantsamsterdam.nl/hermine-pool. Ook werkte de kunstcommissie mee aan het project De andere kaart van Amsterdam.

Stilte in de stad

iedereen een plek

KERK ZIJN KAN OVERAL. DE PLEK WAAR JE SAMENKOMT, DRAAGT WEL WEZENLIJK BIJ. ZES MOOIE UPDATES VAN KERKPLEKKEN UIT VERSCHILLENDE STADSDLEN.

EEN EEUW HEBRON

Hebron vierde in maart 2024 het 100-jarig bestaan van Hebron. Toenmalig buurtdominee Jurjen de Bruijne: 'Honderd jaar geleden werd in de weilanden aan de rand van Amsterdam het wijkgebouw 'Hebron – Wijk 3' gebouwd. Zo startte de toenmalige hervormde kerk hier een nieuwe christelijke gemeenschap. Vanaf het begin was Hebron in de Spaarndammerbuurt verbonden aan haar omgeving, met maaltijden, vieringen en aandacht voor mensen. 100 jaar na de bouw viert Hebron feest! Het wijkgebouw bruist en is vol van leven. Het gebouw is prachtig gerenoveerd en we vieren dat Hebron van Pioniersplek een missionaire wijkgemeente is geworden.'

PIJLERS CITYKERK

Voor Citykerk, aanvankelijk pioniersplek en later scale-up van de PKA, was 2024 een belangrijk jaar. Predikant Tim Vreugdenhil: 'We besloten ons kerkmodel verder uit te bouwen op twee pijlers. De eerste pijler noemen we community. Een groep van mensen die verlangen naar (meer) verbinding met zichzelf, met elkaar en met God. Met vaste ritmes (zoals fysiek samenkomen op de zondagmorgen en online bidden op maandagavond). Klarstaan voor elkaar. De andere pijler is chaplaincy. De kerk van de toekomst zal er in belangrijke mate ook voor niet-leden zijn. We maken interessante content, bieden Whatsapptrajecten aan rond Kerst en Pasen en verlenen zielzorg rond rituele momenten. Ook verzorgen we inspiratiesessies bij bedrijven en organisaties en maken we actief deel uit van stedelijke allianties zoals The Spirit of Amsterdam.'

ZUILEN IN DE NIEUWE KERK

Als eigenaar van De Nieuwe Kerk op de Dam zijn wij als PKA trots op dit iconische monument. Toen de stichting De Nieuwe Kerk, die de kerk in erfpacht heeft, aangaf dat acht zuilen dringend herfundering nodig hadden, hebben wij waar mogelijk ondersteuning verleend bij de fondsenwerving voor dit complexe project. Er is uit vele richtingen maar liefst €2.270.000 bijeengebracht, waarmee we de toekomst van dit vijftiende-eeuwse monument veiligstellen. De prettige samenwerking tussen de teams van kerkelijk bureau en De Nieuwe Kerk droegen bij aan dit positieve resultaat.

175 JAAR NIEUWENDAMMERKERK

Predikant Paula de Jong: 'Op 18 februari 2024 vierden we in de Nieuwendammerkerk het 175-jarige bestaan van het huidige gebouw. We deden dat met een feestelijke dienst en een kleine expositie. In de viering stonden we erbij stil dat we gezegend zijn met een plek als deze. We hebben veel gezongen, want dat hoort bij deze gemeente. En er was veel te zien uit andere tijden, en van eerdere kerken. Boeiend om zo te ervaren dat de kerk een geschiedenis van eeuwen heeft, al die tijd door mensen onderhouden en gedragen – en andersom: de kerk draagt mensen en helpt gemeenschap onderhouden. Wat ons betreft voegen we er weer 175 jaar aan toe.'

GIST IS VERHUISD

Gist was in 2024 veel in beweging. Met een swingend afscheidsfeest verliet deze pioniersplek in januari de karaktervolle kelders van de Diaconie. Tijd om 3,5 bijzondere pioniersjaren te verteren. Christelijke spiritualiteit met heel je lijf ervaren, het kan echt. Gods liefdevolle aanwezigheid proeven in brood, in meditatie, in aandacht voor de natuur en voor elkaar. De activiteiten bleven in 2024 dicht bij die kern. Kirsten Kalkman: '2024 was ook een moeilijk jaar. Een lijf geven aan Gods liefde, dat is wat we willen. Maar hoe doe je dat praktisch, uitvoerbaar? We zien de potentie van onze missie, maar voelen ook onze eigen kwetsbaarheid. In 2025 gaat Gist op een nieuwe plek verder, bij Westerwijk - enorm dankbaar voor het vertrouwen dat de Jeruzalemkerk en de leefgemeenschap ons geeft. De allereerste programma's op deze nieuwe plek gaan over goede grond. Benieuwd wat hier zal groeien!'

DE ARK IN NOORD WINT PRIJS

Het kerkgebouw de Ark in Amsterdam Noord won in juni 2025 de VKB Kerkrentmeesters-MercerMarsh Award. De Ark was bovendien genomineerd voor de Arcam Amsterdamse Architectuurprijs (AAP). Een prijs voor het meest inspirerende gebouw van het afgelopen jaar, het hoogtepunt binnen de gemeentegrenzen van Amsterdam. De ruimte die vanzelfsprekend uitnodiging en veiligheid oproept, charmeerde de vakjury. Ook ziet ze dat het succes van dit project vooral ligt in de samenwerking tussen architect, opdrachtgever en gebruikers onder leiding van de Protestantse Diaconie.

De VKB Award beoordeelt hoe het kerkgebouw een plaats van betekenis kan zijn en blijven voor de omgeving. Een mooie erkenning voor de inspanning van De Ark om een betekenisvolle plek te zijn.

Goed luisteren

Er zijn af en toe momenten dat alles even samenkomt. In onze kerk was dat in november 2024 toen bijna alle kerkplekken in vier sessies bij elkaar kwamen op de zolder van de Van Limmikhof voor een luisteroefening.

Vertegenwoordigers uit de kerken uit Noord, Oost, West, Zuid en Centrum ontmoetten elkaar om te delen wat er in hun gemeenschappen leeft aan zegen en zorg. Het vertellen van het verhaal van je eigen gemeenschap, het krijgen van reacties daarop van anderen en het horen van de verhalen van andere gemeenschappen, maakten deze sessies tot een waardevolle oefening van dankbaarheid. Er gebeurt ontzettend veel goeds in onze kerkplekken, er is zoveel reden tot dankbaarheid – juist ook in de dingen die we heel gewoon vinden en noemen.

Tijdens deze sessies kwam het gewone kerkgebeuren ook samen met het bestuurlijke proces rond een toekomstbestendige meerjarenbegroting. De luisteroefening had een plek in dit proces, dat is ingezet omdat onze kerk kleiner en lichter zal moeten worden in de toekomst. Dat is een ingrijpend

proces, dat ook vraagt om goed luisteren naar wat er speelt en leeft in de gemeenschappen. In zo'n proces mag het immers niet alleen over cijfers en aantallen gaan – hoewel die ook een rol spelen. We moeten ook oog krijgen en houden voor het leven, de ziel en de beweging van de kerk. En daarvoor moet je stilstaan en luisteren – iets dat we in de kerk wekelijks oefenen in de kerkdiensten, maar in de bestuurlijke processen van de kerk minder gewend zijn om te doen.

Luisteren naar elkaar als weg naar verbondenheid en vernieuwing in de kerk."

We hebben ervaren dat deze manier van samenkomen goed doet en dit smaakt naar meer. Ik hoop dat we in de komende jaren op allerlei manieren zo zullen samenkomen – gewoon samen vertellend, luisterend, elkaar bevragend – en zo ook zoeken naar wat God geeft en

vraagt in onze kerken en in Amsterdam. Dan komen stad, kerk en God samen en zullen we beseffen dat wij niet leven van wat we zelf zijn en doen, maar van de grote en kleine dingen die God doet.